



Poština v državi SHS pavšalirana.

Naročnina listu: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četril leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krono.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprte reklamacije so pošlino proste. — Telefon št. 220.

13. številka.

Maribor, dne 4. februarja 1921.

Letnik XIII.

Resnica o naši severni meji.

Silno razburjenje vlada v obmejnih krajih zaradi najnovejše korekture državne meje med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo. Mnogi narodno zavedni posestniki pridejo po novi meji pod avstrijsko državo. Celo mnogoteri Nemci se branijo, da bi se jih priključilo Nemški Avstriji. Naših ljudi, ki pridejo v poštev, nihče ni vprašal — kam da hočejo pripadati. Sedanji položaj na meji je glede prijaznosti do naše države sedaj silno dober, ker vsak, če ni popolnoma zaslepljen, vidi, da se bankerotna Avstrija ne more držati. Tega pa udje naše komisije niso vpoštevali, ker so bili od začetka velikokrat razočarani, ko so posameznike izpraševali, kam hočejo pripadati. Razburjenje je tudi radi tega veliko na meji sedaj, ker se želje in zahteve Nemcev silno vpoštevajo, ker se skoro vsakokrat njih težnjam ugodi, dasiravno so njih zahteve po večini nesmiselne in neopravičene. Težnje slovenskih posestnikov pa so prežrtali. Čudno je, da se avstrijski delegati brigajo za vsako posamezno parcelo njihovoj rojakov, naši pa se za naše ljudi nič ne potegnejo. Naši Slovenci se jokajo in roke povzdigujejo, češ, rešite nas, a komisija se za to ne zmeni. Veliko nevoljo vzbujata tudi dejstva, da se dela meja kar tje v en dan, ne da bi se gledalo na kako obliko. Marsikateri ima hišo v Jugoslaviji, njive pa v Nemški Avstriji. Na gospodarske oziroma posameznih posestnikov se sploh nič ne ozirajo, dasiravno je komisija trdila, da se bo ozirala samo na gospodarske interese. Nekateri naši posestniki ob novi meji še niti nimajo prostega dovoza (ceste) do svoje posesti in morajo voziti skozi Nemško Avstrijo!

Oblika te nove meje pa je taka, da se ji vsak otrok smeji. Ljudje zunaj se norčujejo in iz meje norče brijejo. Pravijo, da je ravno tako, kakor da bi pijanec delal s svojim „sem in tje“ državno mejo. Kjer je kak Nемец izrazil željo, da bi rad bil s svojim posestvom v Nemški Avstriji, pa so dotično posestvo kar izrezali ven, tako, da meja nima nobene oblike. Ko bi si gospodje n. pr. samo na licu mesta

pod Thalerjem v St. Ilju ogledali mejo, bi se morali sami svoji umetnosti smejati. Dvomimo, da bi bili višini: „Jarzkogel“ in „Kolerkogel“ tako velike važnosti, da bi za ceno teh dveh morali žrtvovati tako lepe kose rodovitnih Slovenskih gor. Mi se zavedamo, da imata ti dve višini sami na sebi dokaj važnosti, a s tem, da je komisija vzela vsej ostali državni meji od Sv. Jurija naprej strategično važnost, tudi Jarzkogel ne bo rešil Maribora. Vzeli ste nam tukaj vse važnejše višine na razvodnici in jih dali Nemški Avstriji. Kaj pomaga, če mi Jarzkogel držimo, ko pa je meja pri St. Ilju strategično tako slaba, da pride lahko Nемец v nekaterih urah v Maribor. Za strategično važni Eubenberg pri Spilju pa se še naši zmenili niso.

Nemški delegati se zavedajo, kaj so dosegli in si roke mencajo. Vrezali so v meso naših lepih Slovenskih gor, ki jim dišijo in že držijo svoje roke nad njimi.

Vse tiste, ki so zakrivilo vseto, obsojamo in jih krivimo za vsa preganjanja in sramotjenja, ki jih morajo prestati že sedaj slovenski ljudje onstran meje, ki so se izjavili za jugoslovansko domovino, a morajo po tej regulaciji v Nemško Avstrijo. Mnogi slovenski vinčarji in posestniki so popolnoma obupani, ker tudi v verskem oziru ne bodo našli nobene tolažbe, ker svojih nemških duhovnikov ne razumejo. Vemo za slučaj, ki se je zgodil v zadnji dobi na naši meji, da je moral nemški duhovnik od stare, na smrtni postelji ležeče slovenske mamice, katero je šel sprevidet, oditi, ne da bi bil tu kaj opravil, ker duhovnik ne razume niti besedice slovenski. Ob meji so sedaj v nemško-avstrijskih župnijah sami nemški duhovniki.

Čudimo se, da se najdejo danes še slovenski listi, ki si upajo sprejemati v svoje predale zagovore činiteljce, ki so to zakrivilo. Še bolj čudno, da se naši delegati še celo bahajo s tem — kaj so dosegli!

va. Eni so poskusili s pisateljevanjem, pa založniki ne plačajo nagrad in tiskarne hočejo tudi zaslužiti. Od pisateljevanja ima profesor samo izdatek za papir, pero, črnilo in literaturo, katero si mora preskrbeti. Drugi so poskusili s privatnim poučevanjem. A tu je posegel vmes strogi nadzornik in zaklical svoj žugajoči: „Quod non!“ Tretji so ustanavljali tečaje in so računajoč s centralističnim razpoloženjem gospodov pri vladi ustanovili tečaje za srbohrvaščino in za cirilico. Privatne šole so prepovedane, se je glasil strog odlok. Ustanovila pa bode vlada obvezne kurze za srbohrvaščino za vse profesorje in poučevali bodo svoje kolege Srbi in Hrvati za sijajni honorar po — 12 K od ure. Nekateri so člani ali celo upravni svetniki pridobitvenih zadrug, to je tudi prepovedano. Z eno besedo: s profsorskim poklicem se ne strinja čisto nič drugega, kakor — stradanie. Temu poklicu hoče vlada temeljito privaditi profsorski stan, kakor Ribničan svojega kosija.

Neposredno pred volitvami se je razneslo, da dobe profesorji plače v dinarjih, kakor jih imajo že delj časa ljuškošolski učitelji, vsled česar dobi vsak učitelj mesečno večjo plačo, kakor pa profesor. Tedaj se je povsod računalo, koliko bo profesor pridobil. Pozneje se je zvedelo iz demokratičnih listov, da prva notica je v toliko resnična, da dobe profesorji plače, kakor njih tovariši v Srbiji. Te plače so pa tudi zelo mizerne. Seda, pa je nastala pri merodajnih krogih velika težava, kako te plače izračunati. Treba

Začetek kulturnega boja v Sloveniji.

Kadarkoli smo slovensko ljudstvo cpozarjali na kulturni boj, kateri nam preti, so liberalci kričali, da sanjari-mo o tem in vpletamo verska vprašanja po nepotrebnem v politične boje. Samostojni so še pri zadnjih volitvah vedno povdarjali med ljudstvom, da vera ni v nevarnosti. Komaj se je poleg nekoliko strankarski volilni boj, se že kažejo povsod napadi na cerkev, na нравno-versko vzgojo naših otrok in na zasebne šole. Liberalci so v zvezi s samostojnimi, ki imajo v veliko nesrečo celega naroda in cele države vlado v rokah, začeli z naredbami rušiti temelje katoliške cerkve in našega šolstva.

Liberalni minister Pribičević je izdal naredbo prejšnjega liberalca Marinkoviča, s katere se uvede sokolstvo zaenkrat v naše srednje šole. Ta Marinkovičev odlok je bil lansko leto ukinjen v toliko, da se je pariteta izrekla sokolstvu in orlovski organizaciji. Naredba se kratkoma ni izvršila. Sedaj se ukazuje, da se v vseh srednjih šolah vrši telesni pouk po sokolskem sistemu, redu in disciplini. Ta vzgoja v srednjih šolah naj prodira odtod med mladino v ljudske šole. Učiteljem telesne vzgoje se nalaga dolžnost, da podpirajo delo v sokolskih društvih, da upostavijo na ta način trajno vez med šolo in med sokolstvom. Oni bi morali dajati navodila in nasvete za delo tudi učiteljem in učiteljicam ljudskih šol. Njih naloga je, da razširjajo sokolske ideje in ustanavljajo sokolska društva. Nadalje pa morajo tudi skrbeti za to, da učenci čim boljše izvršujejo sokolske dolžnosti. Sokolska društva dobe v svoj delokrog celo nadzorstvo in vodstvo šolskega naraščaja.

Proti tem nakanam svobodomislecev na нравno-versko vzgojo naših otrok se moramo upreti katoliški starši z vso odločnostjo in če pride tudi do kulturnega boja, ki ga svet še ni doživel. Nikdar ne bomo pristopili, da bi vzgojo naših otrok vodilo sokolst-

bode posebnih komisij, morebiti celo več pomočnikov pri raznih računskih oddelkih, da se te težave premagajo.

Med tem lahko profesorji naprej dolgové delajo, če jim kdo še kaj upa in če stradajo ter raztrgani in oguljenih hlač in rokavov hodijo v šolo in po ulicah.

Sicer so še pota, da si profsorski stan pomaga iz uboštva. Ta pota pa so škodljiva ugledu države. To naj le malo premislijo vladni gospodje, dokler je še čas. Uboštvo je prenašal profesor že dovolj dolgo, sramote in zasmeševanja prenašal ne bo.

Naš konzum.

Naš konzum smo dobili v Mariboru. Naše konzumno zadrugištvo je napravilo zopet velik korak v napredku: s 1. februarjem se je otvorila v Slovenski ulici št. 15 prodajalna Prvega delavskega konzumnega društva v Ljubljani.

Imenovano konzumno društvo predstavlja danes najmočnejšo konzumno organizacijo Slovenije, je torej v resnici prvo, bodisi glade ustanovitve, kakor tudi po svoji moči. Samo v Ljubljani ima štiri prodajalne, več ve likih skladišč, razpolaga z velikim aparatom izvežbanega uradništva. Njegov letni promet znaša lepo število milijonov in nova mariborska podružnica je po številu trideset. Trideset konzumnih prodajal, raztresenih po celi Sloveniji, zalaga svoje člane: delavce, obrtnike, kmete, uradnike itd. z vsem potrebnim po primernih cenah.

„V slogi je moč“: ta zlata pregovor se kaže malokje v tako lepi luči, kakor ravno pri tem konzumnem dru-

vo, ki je znano kot svobodomiselná — veri in cerkvi skrajno škodljiva organizacija.

Katoliški starši, ki se verujete v sokolstvo prejšnjih dob, odprite vendar oči in se vprašajte, če je za otroke primerna vzgoja današnjega sokolstva! Ali ne vidite, kaj dela Sokol na Češkem, kjer propagira očito in javno za odpad od katoliške cerkve? Ali se ne pripravljajo že celo desetletje slovenski Sokoli na napade na katoliško vero in na cerkev? Sokolski vestnik piše v 10. letniku stran 27: „Brez zmagovitega kulturnega boja nikar ne pričakujemo trajne zmage sokolskim idejam?“ Zmaga v tem kulturnem boju pomenja po sokolskih idejah, da preganjajo cerkev, izganjajo redovnike, odpravljajo križ iz sol, da spreminjajo cerkve v gledališča in skladišča, da preganjajo župnike iz župnišč, da duhovnik ne sme stopiti več v šolo itd., kakor se to godi že sedaj na Češkem, se je godilo na Francoskem in na Nemškem v dobi kulturnega boja in zmage svobodomiselnosti.

Da je to resno vprašanje, da nam zares preti od sokolstva ta nevarnost, nam spričuje „Sokolski Vestnik“, ki ga piše vodstvo češkega Sokola dne 6. maja 1920 št. 201 in 202, v katerem članku povdarja med drugim: „Mi nikakor ne moremo vzdržati načela, da nismo proti veri . . . Roko na srce, mi moramo biti proti veri . . . smo in moramo biti proti katoličanstvu. Sokol ne more biti Rimljan in tedaj tudi naprej proč od Rima!“

Katoliški starši! Ali ni tu jasno povedan poziv Sokola k popolnem odpadu od krščanstva! In mi katoliški starši naj pripustimo vzgojo svojih otrok, ki so naše vse na svetu, sokolstvu, da jim vcepi že v mladosti le-te svoje ideje v mlada srca! Dolžnost ce-le Slovenije je, da se dvigne k odporu in prepreči izvršitev tega atentata na naše največje svetinje od strani liberalcev in svobodomisleca Pribičevića.

stvu. Iz malih boječih početkov je zrasla silna organizacija, ki lahko mirno gleda v bodočnost in ponosno kljubuje vsaki kapitalistični konkurenci. Prejkoslej bo prišlo do tega, da bo konzumno zadrugištvo v zvezi z ostalim zadrugištvom dikiralo ceno na blagovnem trgu. Tedaj se bomo zadrugišniki lahko s ponosom trkali na svoja prsa, češ: mi smo zadruga, mi smo ta silna moč.

Velika prednost našega konzuma je to, da sprejema hranilne vloge in jih obrestuje višje kakor vsak denarni zavod. To dejstvo je velikega pomena v dveh ozirih: na eni strani nudi svojim članom priliko, da morejo plodonosnejše kakor kjerkoli drugje naložiti svoje prihranke — na drugi strani pa konzum s tem dobi na razpolago potrebni obratni kapital in se lahko postavi popolnoma na svoje noge, da ni v nobenem oziru od nikogar odvisen.

„Svoji k svojim!“ — Delavci, obrtniki, uradniki in vsi drugi, ravnamo se po tem lepem geslu! Pristopajmo k podjetju, ki dela brez lastnega dobička in ki poleg tega koncem leta od denarja, izdanega za blago, 3% povrne. Naj nihče ne zamudi prilike stopiti v Slovensko ulico št. 15, podpisati pristopnico, plačati malenkostno svoto 100 K kot delež, ki se obrestuje po 5%, in 10 K pristopnine. S tem postanemo člani in nam je konzumna prodajalna na razpolago.

Vsi v konzum, da bomo res lahko rekli: „Naš konzum!“

Našemu konzumu pa želimo obilo uspeha!

Pridobivajte naročnike!

Profesorska mizerija.

„Priznanje uboštva ni sramotno, sramotno pa je, če si kdo iz uboštva ne zna pomagati“, je rekel slavni atenski državnik Periklej. Pri nas je med drugimi sedaj zlasti srednješolski profesor v tem položaju, da mora javno priznati svoje uboštvo. Poglejmo njegov gmotni položaj! Srednješolski suplent, ki je študiral na visokih šolah najmanj štiri leta in se pri znanih premoženjskih razmerah slovenskega visokošolskega moral zadolžiti, stopi v službo. Plačajo mu v ugodnem slučaju njegovo delo z mesečnimi 2000 K. Odtegnejo pa mu od tega sijajnega dohodka invalidni davek in sedaj tudi prispevek za privatno uradniško zadrugo okoli 100 K. S tem dohodkom naj krije vse svoje potrebščine. Ako se je slučajno že oženil, dobi še za ženo in otroke po 12 K dnevno na dan, ki morebiti ravno zadostujejo za 2 litra mleka. Če je profesor samec in že morda služi celo kakih 10 let, potem dobi od 2200 do 2600 K na mesec. Od tega pa naj pridno plačuje invalidni in dohodninski davek ter zopet prispevke za zadrugo, ki svoj obstoj doslej dokazuje samo v tem, da zahteva od svojih neprosvoljnih članov po 100 K in še več mesečno. Oženjeni profesorji z otroci po več kot 10letni službi dobe od 3000 do 4000 K na mesec. Seveda tudi od njih država zahteva invalidni in dohodninski davek, ter prispevke za zadrugo.

Ker so se menda profesorji zavedali pomena uvodoma navedenega reka, so poskušali pomagati si iz ubošt-

Politični pregled.

JUGOSLAVIJA.

Predsednikom ustavnega odbora konstituanje je izvoljen radikalec dr. Vesnić, podpredsednikom pa demokrat dr. Tomljenovič.

Ustavni odbor je imel prvo sejo dne 2. t. m. pod predsedstvom dr. Vesniča. Debatiralo se je na tej seji, ali se naj pusti k sejam ustavnega odbora žurnaliste. Tozadevno je prodrl Ninčičev predlog: da se bodo sestavljali o sejah stenografski zapiski in se izdajal vsakdanji komunik. Ob koncu seje se je debatiralo o predmetu, ki bi se naj obravnaval na prihodnjih sejah odbora. Tozadevno so bili stavljeni razni predlogi od strank, prodri je pri glasovanju Vesničev predlog, da se prične danes načelna debata na podlagi vladnega načrta. S špeciialno debato o ustavnem načrtu se bode pa čakalo 14 dni od volitev ustavnega odbora.

Demokratsko časopisje razglasa, da Protič se ni položil za kletve, radi tega bo odložil tudi svoj mandat in na njegovo mesto pride v konstituantu Milutin Stepanovič. Protič pa še svojemu klubu ni podal pisne ostavke.

Predsednikom administrativnega odbora konstituanje je bil izvoljen demokrat Rafajlovič, podpredsednikom radikalec Vlada Filipovič, tajnikom demokrat Svetozar Gjorgjevič.

Ustavni načrt bosta predložila vladi tudi Jugoslovanski klub in zemljoradniki.

Dne 2. t. m. so izmenjali v Rimu ratifikacijske listine rapalske pogodbe. Italijo je zastopal conte Sforza, našo državo pa opravnik Antonijevič. Istočasno je imenovala ital. vlada delegate v komisiji, ki se bodo sklicale v smislu rapalske pogodbe. V komisijo za ureditev kulturnih odnošajev med obema državama so imenovani laški senatorji Ruffini, Salato in prof. Gentile.

ITALIJA.

Kriza vlade se vsled obstrukcije socialistov nikakor ni omtlila. Giolitti bi se vsekakor rad ohranil na vladi in je ponudil socialistom roko za pogajanja. Socialisti zahtevajo kot predpogoji, da nehajo z obstrukcijo, da izda vlada stroge naredbe proti fašistom in izpremeni svoje predloge glede podražanja prehrane. Socialisti pa se niso zadovoljili s tozadevno Giolittijevo obljubo, ampak bodo čakali na takta od vladne strani in potem šele bodo prekinili obstrukcijo.

Reška samostojna država je po načrtu volilnega reda za svojo konstituantu razdeljena v dva volilna okraja: mesto Reka in podobne. Vseh poslancev bo 60-80 in tudi Jugoslovani, ako se udeležijo teh volitev, dobe baje 12-16 poslancev.

Reška začasna vlada je volitve v konstituantu, ki so bile razpisane za dne 28. t. m., odgodila na nedoločen čas, ker še niso končane predpriprave.

AVSTRIJA.

Zvezni kancler Mayer in čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš sta kramljala v salonskem vozu na vožnji od Dunaja do Gradaca o ureditvi prijateljsko gospodarskih odnošajev med Avstrijo in Čehoslovaško. Seve, kot vsikdar, je bil tudi ta porazgovor nad vse pristrčen.

Politična poročila.

p LEPI „PRVOBORITELJI“ centralizma! V centralističnem taboru se nahaja muslimanski politik Serif Arnautovič, bivši budimpeštanski mamek in rdeče-beli-zelenaš, ki deli v svojem lističu „Domovina“ sedanji opoziciji lekcije. On, ki je bil proti razsulu Avstro-Ogrske in ljubil pokojnega grofa Tiszo bolj nego samega sebe, predbaciva opoziciji avstrijskanstvo. Ta mož je mnenja, da so Hrvaati bili vedno avstrijski sužnji, ki nit danes ne zaslužijo osvobođenja; po njegovem mišljenju naj bi se s Hrvaati postopalo tako, kot se postopa s sužnji. Njegova „Domovina“ je neslužbeni organ čokorilovcev in je Arnautovičeva politika demokratom zelo všeč, ker razbija Arnautovič s svojim

delovanjem slogo treznih muslimanov in se s tem postavlja kot zvesti sobojevnik v vrste prvoboriteljev za centralizem. Ata Pribičević in oprde imajo s tem človekom gotovo veliko veselje.

p POGAJANJA Z DEMOKRATI. Ker je nekdo načrgal v 26. številko „Tabora“ tendenciozen uvodnik o „klerikalni taktiki“, v katerem povdarjapisec, da se je Jugoslovanski klub spustil z demokrati v pogajanja, zapustivši svoje „principe“, ugotavljamoledeče: Demokratski poslanec Radovič je zaprosil poslanca dr. Simraka, da bi postal Jugoslovanski klub par članov, ki naj bi stopili v stik z nalašč v ta namen odrejenimi delegati Demokratskega kluba in to predvsem radi privatnih pogovorov o položaju, kar je radi obojestranskega obveščanja potrebno. Jugoslovanski klub pa ni postal nobenega delegata, marveč je dr. Mandič v privatnem razgovoru z demokrati razložil stališče kluba v vprašanju legislativnih avtonomij. — To kot odgovor na gobezdavost liberalnega časopisja.

p PROTIČEV MANDAT. Demokratski člani verifikacijskega odbora zastopajo stališče, da naj se kruševski mandat Stojana Protiča uniči. V demokratskih krogih se boje, da bi se Protič postavil na čelo opozicije, zrušil Pašičevo vlado ter privedel preko svoje ali nevtralne vlade svoj ustavni načrt. Radi tega želijo demokratje njegovo odstranitev iz konstituanje in nerujejo proti njemu samo v verifikacijskem odboru, marveč mu izpodkopljujejo tla tudi v radikalnem klubu. Demokratsko časopisje ga napada stalno ter ga naziva kot voditelja protidržavnih in separatističnih elementov. — Cela gonja je naperjena proti ustavnemu načrtu treznega politika Stojana Protiča.

p RUMUNSKI POGOJI za pogajanja z Rusijo. Po bukareštanskih poročilih je izjavil zunanji minister Take Jonescu na tozadevno vprašanje komisarja Čičerina, da zamore Rumunija pričeti z mirovnimi pogajanjami samo v slučaju, ako pripozna Rusija priklopitev Besarabije k Rumuniji.

p ROMUNIJA in Rusija. Romunija izjavlja, da je pripravljena se pogajati z Rusijo radi končoveljavnega miru samo na podlagi, ako prizna Rusija Besarabijo Romuniji. Rakrana za sovjetsko Rusijo je pa ravno odcepitev Besarabije od mafke Rusije. Ruski boljševiki so začeli z uspešno agitacijo na začetek nove vojne akcije napram Rumuniji v svrhu zopetne priboritve Besarabije. Ruska poročila javljajo, da so boljševiški vojskovodje nagromadili ob meji Besarabije več stoisoč pehote, konjenice, topništva in oklopnih avtomobilov, in bodo začeli s to svežo vojaško silo brezobziren boj z Romunijo pod zahtevo: Besarabijo Rusiji. Da bodo Rusi potolkli Romune, je fakti, katerega radi verjamemo, ker poznamo Romune kot zajce izza dobe svetovne borbe. Mislimo pa tudi, da bodo Romunzi v oči gledali strašni boljševiški premoči predali prostovoljno Besarabijo Rumuniji. S pogajanjimi med Rusijo in Romunijo na podlagi: Besarabija Romuniji ne bo gotovo nič. Z vojaško močjo Romunija ni in ne bo pridobila prav nič. Ako bi popadli Rusi Romunce, bi bila tudi za nas lepa prilika, da obračunamo z italijansko žlato — Romuni.

Dnevne vesti.

d KOREKTURE v današnji „Strazi“ so morale izostati, ker ni bilo električnega toka.

d SPREJEM DR. BENESA. Dne 2. februarja t. l. so priredili v Mariboru, Celju in Ljubljani zunanjemu ministru čehoslovaške republike prav pristrčen sprejem, čeprav so listi prinesli poročilo, da dr. Beneš ne bo potoval preko Slovenije, marveč preko Beltaka. Vlak, v katerem se je pripeljal odlični državnik, je došel okrog ene ure popoldan v naš Maribor. Na peronu je čakal čehoslovaški konzul iz Ljubljane; nadalje so bile zastopane vojaške in civilne oblasti, društva, korporacije itd. Kot prvi je pozdravil dr. Beneša čehoslovaški konzul, na kar ga je pozdravil v imenu češkega kluba prof. Janovski. Pozdravil so ga nadalje tudi general Maister, okraj.

glavar dr. Lajnsi, g. Maistrova itd. Pevski zbor Glasbene Matice je zapel dve pesmi. Nato se je podal minister s spremstvom v restavracijo, kjer je bilo pripravljeno okrepilo. Ker je vlak moral čakati, so se odpeljali gostje v štirih avtomobilih čez Kamnico v Falo, kjer so si ogledali elektrarno. Ob štirih popoldan so se vrnili zopet na Glavni kolodvor, odkoder so kmalu po četrti uri nadaljevali pot proti Ljubljani.

d GLAS VPIJOCEGA v puščavi. Zadnje dni je dospelo v Maribor več deputacij Slovencev iz občin naše severne meje, ki pridejo pod N. Avstrijo. Prosili so od Poncija do Pilata, naj se jih vendar za božjo volje ne vrže v žrelo nenasniti volkulji Germaniji. Vsi so se v dno duše žalostni vračali domov. Našli so povsod gluha ušesa. Lepo znajo govoriti gospodje pri komisiji. j Zelje in zahteve Nemcev pa se izpolnijo. Zgodovina piši!

d POSESTNIKOM ob novi državni meji svetujemo, da se zanimajo, kedaj bo od vlade sestavljena gospodarska komisija pregledovala mejo. Vsak posestnik, ki potrebuje cesto čez ozemlje Nemške Avstrije, mora to svojo zahtevo in pravico komisiji na licu mesta naznaniti in zahtevati, da se to dene v uradni zapisnik. Kdor bo malomaren, si bo sam kriv poznejših velikih nepravil.

d NEMSKA PLEBISCITNA akcija sega iz Slov. Stajerske in Koroške do Hamburga. Kako se brigajo Nemci za vsako malenkost, nam pričča pismo, ki ga je prejela celjska ljudska hranilnica in posojilnica iz Hamburga 5. januarja 1921. V tem pismu stoji med drugim: „Meine drei Rechtsanwälte hier (in Hamburg) stehen außerdem auf dem Standpunkte, daß es zu einer Abstimmung in Süddeutschland kommen wird und die aus Paris eingetroffenen Nachrichten können in diesem Sinne gedeutet werden.“ Mislimo pa, da zadnje pariško vesti niso zadovoljile Nemcev in jim bodo za nekaj časa malo predolg pogled iz Hamburga na Slov. Stajersko.

d SLOVENSKI UČITELJ spreobrača Švabe. Izvedeli smo, da nek slovenski učitelj podučuje Südmärkine in Heimstättovce naseljence v St. Ilju — slovenskem jeziku. Po izpovedbi Švabov samih, plačuje društvo Südmärka svojim naseljencem — vse stroške poduka. Da bi se Švabi priučili našemu jeziku je namen, da jih država potem ne bo iztirala. Ostali bi na periferiji Jugoslavije kot tajni pionirji Velike Nemčije, ki je na obzorju. Slovensko ljudstvo pa tega ne bo trpelo! Zahtevamo, da se te Švabe, ki so hoteli pregnati Slovence z rodne zemlje, brezpogojno izžene v Nemčijo nazaj!

d ČUDEN INSERAT v „Taboru.“ Ko čitamo dan za dnevom o nasilstvih koroškega nemškega Heimatsdienstia in celovških oblasti proti našim krovnim bratom na Koroškem, se pa nam prav čudno zdi, da mariborski „Tabor“ prinaša inserat „tovarne usnja in gonilnih jermenov Phil. Knoch. Klagenfurt (Celovec).“ No, nič ne bi rekli, če bi bila ta tvrdka slovenska, ali vsaj kjerkoli drugje v Avstriji — ampak nemške koroške tovarne, če bi imele še tako dobrih izdelkov, jih nam Slovincem tačas res ni treba priporočati. Ako že Dunaj dopušča in Beograd popušča, moramo sami napeti in zapreti in naj velja tudi tukaj „zob za zob.“ V tem slučaju pa gre še za nekaj drugega, česar „Tabor“ najbrže ne ve. Veleobrtnik Phil. Knoch je švicarski Nemec, znan protestantski propagator in tudi lastnik tiskarne „Gutenberghaus“ v Celovcu, v kateri se tiskajo že odnekaj Slovincem skrajno sovražne „Freie Stimmen.“ Lani, za časa plebiscita, je Knochova tovarna dala svojim 600 delavcem nekaj dni dopusta, da so šli kot oborožene tolpe terorizirati slovenske glasovalce v pasu A in Celovčani so bili zelo ponosni na to Knochovo pomoč in uslugo.

d DR. MRAVLJAG in znanje slovensčine. Viničarka Tavčar iz St. Ilja je bila pri zadnjem porotnem zasedanju v Mariboru obsojena na smrt, ker je umorila svojega moža. Njen zagovornik je bil dr. Mravlagg. Ničnostni pritožbi Tavčarjeve se je ugodilo, ker je zagovornik ugotovil, da

je bil med porotniki Nemeec, ki na zna slovenski. Značilno je, da je po točnem orožju segel dr. Ernst Mravlagg.

d POZRTVOVALNI naši pristasi. Naši somišljeniki z vsa vneto deujejo na polju izobraževalne organizacije. Vzglede: V Selnici ob Dravi je en sam kmet vpisal vse svoje otroke v „Citainco“ in plačal udnine 400 K. Skupno so zložili udje na obdobju zboru okoli 1000 K udnine. Slava taki pozrtvovalnosti!

d RAZPUST višjega šolskega sveta v Ljubljani. Listi poročajo, da se višji šolski svet v Ljubljani razpusti in da bodo odrejene volitve za novi višji šolski svet po uredbi, ki je bila nedavno objavljena.

d NASI TECAJI. Izobraževalni tečaji za naše organizatorje so se že vršili: 24. januarja v Ptuj, 25. v Ormožu, 26. v Ljutomeru, 27. v Gorani Radgona, 3. februarja v Slov. Bistrici, 4. v St. Janžu na Dravskem polju. Predavala sta gg. Vesenjaki in Zebot. Tečaji se še bodo vršili: pri Sv. Križu n. M. polju, v Marenbergu Smarjeti n. Ptuja, St. Lenartu, Prevaljah in Studenicah.

d IZVANREDNE SLAVNOSTI v Selnici ob Dravi. Dne 4. februarja se je tu poročil g. Ivo Urbas, veleosestnik na Slemenu, z gospodično Anico Vidovič iz Viltuža. Istočasno se je pri Urbasovih slavil 62. očetov god in 100 letnica Urbasovih na Slemenu. Obilo sreče!

d POROCENA sta bila v Smartnu na Paki dne 31. t. m. Kugonič Jožef, član telovadnega odseka Orel s Koblane Marijo, članico Orlice in Marijine družbe. Na gostiji zbrani svatji so zbrah 300 K za Društveni dom. Bog živi mladi par! Bog živi zavedne svate!

d UMRL je v Trstu gosp. Svetko Martelanc mlajši, mestni stavbenik, ki je nekaj časa bival tudi v Mariboru in sodeloval pri ustanovitvi Narodnega sveta za neodrešeno domovino. Smrt zaslužnega moža, ki je vedno deloval z vneto v narodnem oziru, je za tržaške Slovence težak udarec.

d JADRANSKI DAN. Ker so Ljubljani preložili proslavo aneksije našega zasedenega ozemlja na poznejšo dobo, se naši protikupepi (žalni dan) ne bodo vršili dne 6. t. m., marveč isti dan, ko se bo vršila italijanska proslava v Trstu. Našo javnost bomo o tem pravočasno obvestili. — Tajništvo Jugoslovanske Matice v Ljubljani.

d PREDPUSTNA VESELICA v Strnišču, ki je namerava prirediti tamojnja podružnica Jugoslovanske Matice, obeta postati jako zanimiva, ker bodo sodelovali tudi Rusi ondočnega taborišča s petjem svojih pesmi in s plesanjem narodnih plesov. Ker je pričakovati iz Maribora velika udeležba, je postavilo obratno ravnateljstvo Jugoslovanske Matice posebni vlak na razpolago.

d „PRIMATE TATU“ so kričali Ormožanci, ko je bilo na mestnem magistratu shranjeno blago vredno krog 30.000 K vkradeno. Oblasti ne morejo dognati, kdo je kriv, če tisti, ki so kazali na magistrat, ali oni, ki so imeli to blago pod ključem ter ga stazili. Slučaj spominja na vojaške magacin rajne Avstrije. V Lebrigtu n. pr. je zginilo na tisoče in tisoče blaga. Podčašnik s ključi — mož je danes staber ormoške demokratske stranke — je po zaključeni vojaški preiskavi junaško priznal, če bi ne znal tako res spretno odvrniti sum krivde od sebe, bi ga sodišče obsodilo na pet let rčetja. Kdo bi še dvomil, da je bil ta mož v obdajnsko skladišče zaljubljen, kakor poprej v vojaški magacin! Vsi demokrati ne marajo razkopavati po demokratskem gnojišču, ker bi preveč zasmrdelo, zato čakajo, ko se imajo dosti vremena. Ljudstvo pa hoče znati, za koga velja pri nas postava, naši gospodje poslanci naj v Belgradu pitajo!

d V IMENEM zbira g. Jerin, učitelj v Podčetrtku mladeniče, da ustanovi pevski zbor, katerega bo vzgajal seveda v liberalnem duhu. Ko ai se ta gospodek rajši bolj zanimal za učence in pa da bi sam prikrevsal na boljše mesto, ne pa, da tiči na tri razredni ljudski šoli v Podčetrtku že blizu 15. let na najnižjem mestu. Ker ima ta demokratek slabe uspehe v svojem poklicu, mislimo, da tudi ne bo zmožen voditi pevskega zboru.

d **ROPARJI**. V noči od 14. na 15. januarja so v Imenski gorci pri Podčelovcu trije roparji napadli Mih. Frlič, ki se je vračal iz sejna. Po kratki borbi se je posrečilo napadencu ujeti. Osumljenca že imajo oblasti pod ključem.

d **KROJASKI PRIKROJEVALNI TEČAJ** v Celju se prične v ponedeljek dne 7. februarja. Vršil se bo skozi 5 tednov dnevno po 4 ure in sicer vsak popoldan od 2. do 6. ure, tako da se bodo tudi zunanji udeleženci mogli udeleževati tečaja. Za prvi tečaj se sprejme največ 20 udeležencev, mojstrov in pomočnikov. Stroški so preračunjeni na okroglo 500 K za vsakega udeleženca in je ta znesek, vplačati pri prijavi. Kdor se želi tečaja še udeležiti, naj se nemudoma prihlasi Ekspozituri urada za pospeševanje obrti v Celju, Prešernova ulica št. 3. Če se jih prijavi dovolj, se bo po zaključku prvega takoj otvoril še drugi.

d **PAMETEN DAVEK**. Direkcija davkov se je vendar enkrat spomnila tudi poslanskih dijet in jih obdačila z davkom 11 dinarjev od dnevnine. Upamo, da se temu pravičnemu davku ne bodo protivili poslanci. Za poslanci bi bilo priporočati za navoj davčne ga vijaka vse naše ministre.

d **BENEŠEVO POTOVANJE**. »Prager Tagblatt« doznava, da se zunanji minister čehoslovaške republike, dr. Beneš, ne bo udeležil gospodarske konference v Portorose, ker bi sicer zadobila ta konferenca politični značaj.

d V **ŠT. ILJU** v Slov. gor. priredi pevsko društvo »Obmejni zvon« svoj prvi javni nastop dne 5. t. m., ob sedmi uri zvečer, v prostorih g. Šfiligoj (Celcer). Na vsopredru so pevske točke, šaljiva pošta in druge zabave. Pričetek ob 5 uri popoldne. Vstopnina 10 K za osebo. Ker je čist dobiček namenjen za tuk. siromašno šolsko decu, se preplačila hvalježno sprejmejo. Brez posebnih vabil.

PLANINSKI KOLEDAR za leto 1921. De se ustreže želji navdušenih planincev izdal se je ta koledar v nadi, da bodo i drugi planinci posegli po njem ter doprinesli svoj malenkostni prispevek za prepotrebno povečanje koče na Korošici. A bridko smo se varali. Število naročnikov ni doseglo niti visokost, da bi bili kriti tiskovni stroški. To je žalostno. Opozarjamo še enkrat na ta koledar ter priporočamo njega naročitev pri založništvu v Mariboru, Krekova ulica 5, I. nadst.

Iz Maribora.

d **NOVI VLADNI KOMISAR** g. Poljanec se je pogajal te dni s strankami radi sestave novega sosveta. Člani sosveta, pristaši SLS so namreč po dr. Leskovarjevem odstopu odložili svoje mandate. Kakor slišimo, jo imel g. Poljanec pri pogajanjih srečo. Omehčal je baje celo socialdemokrate.

d **PREDAVANJE SKSZ** danes zvečer ob 8. uri v dvorani Kat. pom. društva (Lekarniška ulica 6, za ro-

Neumetniška umetnost.

Ustanovitev slovenskega gledališča v Mariboru je moral pač vsak zavoden Slovenec z veseljem podpirati in pozdravljati. Gotovo dolgujemo za hvalo vsem, ki so pripomogli na kakršenkoli način k temu, ne da bi pri tem popraševali po osebah. Sicer pa se je govorilo in pisalo o ti zadevi zadosti, zato pustimo reč že opravljeno na strani.

Kakšno je bilo delovanje gledališča v prvi sezoni, torej v prvem letu ustanovitve, smo povdarili tudi že večkrat. Ponovno moramo reči, da smo bili zadovoljni v kljub raznim nedostatom, ki pa se niso dali odpraviti trenotno. Delalo se je z ljubeznijo in s pravim razumevanjem, vse drugo pa se je izločevalo in odstranjalo. Takšnega gledališča je moral biti človek res vesel, pomagati mu, je bila slovenska kulturna dolžnost in obveznost, ki pa se žal ni preveč izpolnjevala. V dobrih rečeh smo pač radi vedno bolj majhni!

Tako je imel v radi se spominjamo na to; tembelj se zdaj, ko tega — ni več. Slovensko narodno gledališče v Mariboru, kako se imenuje, odkar

lovzem). Predava urednik Fr. Zebot o žurnalistiki (časopisju). Po predavanju razgovor o žurnalistiki. Priidite!

d **SHOD SLS** za Maribor v ponedeljek 7. februarja zvečer ob pol 8. uri v dvorani Strokovne zveze.

d **HOTEL „MERAN“** v Mariboru. Kakor se sliši, misli gosp. Friedl svojemu hotelu spremeniti ime. Samo še ne ve, kako ime bi mu nadel, kako bi ga krstil. Da se mu ni treba preveč glave ubifat in tuhtat mu svetujemo, da ga krsti na „Hotel Israel“, ker je to ime za ta hotel najbolj primerno. — Mariborčan.

d **K. PRIREDITVI** pri Götzu. Kakor smo zvedeli, se je udeležil nemške veselice pri Götzu, radi katere se se Voglarji toliko blamirali, policijski nadkomisar dr. Senekovič kot uradna oseba, ki je odgovoren za vzdrževanje reda. To radovoljno beležimo, ker ne maramo delati nikomur krivice.

d **OBRATNA RAZSTAVA** v Mariboru. Slovensko obrtno društvo mariborsko je sklenilo v odborovi seji dne 27. jan. t. l. prirediti leta 1923 v Mariboru razstavo večjega sloga. Ob enem se je sklenilo prirediti že letos v poletju manjšo, lokalno razstavo, katere se bodo udeležili samo mariborski obrtniki in sicer pridejo v poštev samo lastni izdelki, oziroma izdelki lastne delavnice. Vsi obrtniki, ki želijo udeležbe te razstave, naj to javijo čimpreje na naslov: Odbor za obrtno razstavo, Koroška cesta 1. Kot najzadnja doba prijave velja 14. februar t. l. ter je odvisno od množine udeležencev, v kakšnem razmerju in v kakšnem obsegu se bo vršila ta razstava.

d **G. SIRAK**, lekarnar na Aleksandrovi cesti blizu kolodvora je velikodušno podaril prostovoljni požarni brambi na Pobrežju pri Mariboru zabojo medikamentov in obveznega materiala v skupni vrednosti čez 1000 K. Požarna bramba izreka tem potom za ta človekoljubni dar najiskrenejšo zahvalo!

PLANINSKI PLES začne točno ob 20. (8.) uri s nastopom kmečke občeti. Posezite pridno po predprodaji, da ne zamudite to glavno, veleznamitvo točko. Pokažite vsaj enkrat planinsko točnost! — Opozarjamo, da je o sobje mariborske podr. S. P. D. označeno s znakom na belem traku ter le ono donaša iz planinskih šotorov pristno vince iz Slovenskih gor. Blagajna se otvori ob 1/19. (7.) uri zvečer.

Orlovski vestnik.

d **ORLOVSKA AKADEMIJA** v Mariboru. Naši Orli so priredili dne 2. t. m. v telovadnici čh. šolskih sester svojo telovadno akademijo, o kateri lahko mirno rečemo, da je dobro uspela. Malo, jedva opaženi nedostaki, so se pojavili v deklamacijah, kar je pa opravičila dobra volja, ki je sevala iz obrazov deklamatorjev. Telovadne točke so proizvajali Orli kakor tudi Orlice precizno; člani in članice so se potrudili, podati z discipliniranim nastopom lepe slike in so želi za svojo

dobiva državno podporo, postaja v drugi sezoni zavod nekulturnosti in počestne politike. Ves značaj resnične umetnosti, kateri edini je namenjeno gledališče, mu je malo da ne odzvet in zapravljen. Če še je ostalo kaj dobrega, čistemu priznanja nismo ostali dolžni.

Cakati smo potrpežljivo in s spregledovanjem v trdnem prepričanju, da se bo zasukalo, zopet na boljše. Menili smo: izprovideli bodo sami, da so jo zavozili na docela napačno pot in krenili bodo mirno nazaj ter nam pokazali, da znajo čuvati umetnost edino zgolj njenim smotrom. Zato pa smo doživljali neokusnost za neokusnostjo, da ostanemo le pri tem izrazu.

Umetnost je nepreucenljivi dar božji človeštvu, dokler je človek ne skvari in ne uđinja kateremkoli svojih slabih nagonov. Gledališče, ki mora biti gojitelj in čuvaj resnične dramske umetnosti, a postane povsem nekaj drugega, je enako občestni špekulanci, kjer gospodarita človeku ne razsodnost in propalost. Zato je imel prav Rihard Wagner, ko je rekel: Boljše nobenega gledališča, ko pa sliabo gledališče. Umetnost, ki nam jo po-

trud obče priznanje. Posebno se je odlikovala hrabra četa dijaškega naraščaja z vajami za leto 1921. Hvalevredno je bilo petje pod vodstvom brata Avsenjaka; zelo ugajala je zlasti hrvaška pesem „Ispod grma ljubice“, ki jo je podal mešan zbor prav ljubko. S to prireditvijo so pokazali naši Orli in Orlice, kaj zmore tiho delovanje. Marsikaj bi še bilo omeniti, kar pa radi pomanjkanja prostora ne moremo storiti. V podrobnostih se razblinjevali, bi bilo nepotrebno. Prireditelj je uspela izvršno, našim mladim Orlom in Orlicam pa kličemo — Naprej po začrtani poti! Bog živi!

d **SKUPNA SEJA** mariborskega Orla bo v nedeljo 6. februarja ob 10. uri dopoldne v društvenem prostoru — Lekarniška ul. 6. — Tel. odsek, tel. krožek Orlic in dij. Orel pošljejo sklepčno število odbornikov.

d **PREDPUSTNO IGRO** priredi marib. Orel v nedeljo 6. februarja ob 5. uri pop. v Splavarski ulici. Prijatelji in podporniki iskreno vabljeni.

d **VSEM DAROVATELJEM**, prijateljem in podpornikom se marib. Orel prav iskreno zahvaljuje za darove, ki so jih poklonili orlovskemu skladu ob priliki akademije. — Bog živi!

d **TELOVADNI TEČAJ** se je vršil za orlovska okrožja Maribor, Sv. Lenart in Pohorje od 30. januarja do 2. februarja. — Udeležili so se ga vsi odseki razen enega. — Bratje po začrtani poti naprej!

d **TELOVADNI ODSEK** Orel se je ustanovil v Studencih. Pristopilo je že lepo število članov. Snuje se tudi tel. krožek Orlic. — Ravnotako se je ustanovil tel. odsek pri Sv. Barbari v Slov. gor. — Mariborski tabor rodi bogate sadove!

d **CELJSKE ORLICE** prirejajo redno vsakih 14 dni dekliške večere. Prihodnji dekliški večer bo v torek dne 25. januarja ob 7. uri zvečer v posvetovalnici pri „Belem volu“. Ker se obravnavajo vprašanja, ki morajo zanimati vsako kolč kaj verno slovensko dekle, zato upamo, da se bodo teh večerov redno udeleževale vse somišljenice iz mesta. Otresimo se strahu in predsodkov.

Vestnik SKSZ.

d **ZA IZOBR. DRUSTVA**. Prosimo vsa izobraževalna društva na Stajerskem, da nam vpošljejo poročila o svojem delovanju v preteklem letu. Dobil smo že poročilo od izobraževalnega društva v Ptuj, ki izredno živahno deluje. Zganite se tudi drugod, da vidimo, da živite.

d **SKLICITE TAKOJ** občni zbor, pozivite vse odseke, Mladeniške, Dekliške zveze in nam javite listo novoizvoljenega odbora izobr. društva. Pošljite v kratkem članarino 20 K za centralo.

d **IZOBR. DRUŠTVO** naj ima tedenska ali vsaj mesečna skupna predavanja za širšo občinstvo. Govorite tam o aktualnih vprašanjih, po vsakem predavanju naj bo diskusija. Pri predavanjih in zborovanjih se držite strogo formalnosti. Predsednik vodi zborovanje, daje besedo pri debati in skrbi za red.

dajajo letos ravnateljstvo in člani Slov. nar. gledališča v Mariboru po večini sploh ne zasluži svojega imena, ali pa je padlo prav na tla diletantizma — in še nižje na pravo nekulturnost. Bodi pri tem kdo užaljen ali ne, resnice ne maramo zamolčati. Ker nam ne gre za osebe, govorimo o tem splošno, odgovorno za to je ravnateljstvo. Navajali tudi ne bomo posameznih slučajev, ker ne maramo žaliti nikogar. Gre nam le za stvar samo — in prav za nič več. Nas tudi ne boli in ne vznemirja, če nam kdo z nasprotni strani poreče, da pač o gledališču ničesar ne razumemo, in če se uđinja tudi oder tej maniri. To nam je ravno dokaz, kako prav imamo in da zadenemo v živo. Gotovo, resnica boli, če komu ni ljuba, a je resnična! Pri tem pa prodanimo, da nismo bili mi tisti, ki zapuščajo med posameznimi predstavami gledališče, ker jih je sram poslušati in gledati jih. Na sodbo nerazsodnega občinstva, ki hoče danes kakor jutri panem et circenses, se pa ne bomo ozirali, ker je z gledališčem vred strašne graje vredno. Tako se pač „vzgajajo“ gledalci.

Mi ne želimo in prosimo ničesar drugega, ko da bi bilo boljše. „Umet-

Strogo vpoštevanje pravil društvenih da vsakemu zborovanju posebno vzgojno in privlačno moč.

d **VSE DOPISE** pošiljajte na naslov SKSZ v Mariboru, Cirilova tiskarna.

Dopisi.

POBREŽJE pri Mariboru. Naša požarna bramba priredi jutri v soboto, 5. t. m., v gostilni gospe Rojko svoj družabni večer s plesom. Ako kak podpornik ali prijatelj ni dobil vabila, naj se nemudoma oglasi pri bližnjem požarniku. Spored: gledališka predstava, licitacija, šaljiva pošta, srečolov in malo plesa. Vstopnina 10 K, začetek ob 6. uri zvečer. — Načelstvo.

SELNICA ob Dravi. Naša Citalnica je imela dne 2. februarja svoj občni zbor. O nalogah naših društev je govoril urednik Zebot iz Maribora. Sestavili smo si načrt za naše bodoče delo.

ZREČE. Povodom otvoritve nove železnice v našo občino dne 15. jan. je g. župan Winter blage volje pogostil vse šolarje tukajšnje Stirirazrednice. Velikemu dobrotniku revežev na splošno in mladeži posebej: **Ljubi Bog povrni!** — Karba I. r., načelnik krajošolskemu svetu. Mravljak I. r., šolski vodja.

LJUBANO v Savinjski dolini! Ni še preteklo leto, kar je bivši žandar Anton Podpečan organiziral tukajšnje armado, ki eksercira na povelje „Ljudskega glasa“. Nauk, katerega razširja ta list je že obrodil svoj sad. Ne ki delavec in odbornik tukajšnje socialne demokracije si je od več ljudi nabral veliko denarja in jo potem popihal, ne vemo kam. Drugi socialni demokrat majhen po duhu in velik po telesu pa primerja našo sveto katoliško vero k pesji veri. Tako lepo se širi rdeča kultura po naši lepi gornji Savinjski dolini.

Narodno gospodarstvo.

d **SLOV. NAROD** in vinogradniki. Glasilo demokratske stranke »Slo. N.« se v št. 26. z dne 2. februarja vroče poteguje za uvoz italijanskega vina. Pravi, da stane vinogradnika liter vina samo 6 K! To je ostudno zavijanje. Vinogradnik baje zasluži »kar po par sto odstotkov«. To je sigurno izračunal kak tak liberalni učenjak, ki še nikdar ni videl težavnega in dragega obdelovanja vinske trte. »Narodov« konsument sklepa: »Zato smo za uvoz iz Italije, da pridemo do cenejših vin. Če bodo vinogradniki napravljali shode proti uvozu, jih bomo konsumentje napravljali za uvoz«. — Sedaj vidite slovenski vinogradniki in viničarji kake prijatelji so vam demokrati. Odgovorite jim z energičnimi protesti, katere pošljite nemudoma na tajništvo Kmetске zveze v Mariboru.

d **ZASEDANJE** gospodarskega sveta. Te dni se bodo vršila v Beogradu važna zasedanja gospodarskega sveta, katerega se bodo udeležili zastopniki gospodarskih korporacij in industrije. Z ozirom na izpremenjeno

nost“ pa, ki nas za njo zdaj gledališče hrani, odločno odklanjamo, ker ni po večini (torej kakor vedno, tudi tukaj čast posameznim izjemam, ki so pa za lo/redke) grugega ko poulična manira, rafiniranost in zavajanje v neumnost in npravno razigranost. Za te reči je že drugih prilik dovolj, ne rabimo še od države podpiranega narodnega gledališča poleg. Če pa „igralška umetnost“ ne sega morda kaj čez to obzorje kabaretsva in poneumnivanja, takrat je pa treba roke, ki znajo v vsakem slučaju storiti dobro. Umetnost nam pustite čisto z metalizirnim značajem pravega, dobrega in lepega, ali pa ne govorite, da ste njeni služabniki!

In narodno da je slovensko gledališče v Mariboru? Torej last vsega slovenskega če hočete tudi jugoslovanskega naroda in ne mariborskega demokratskega ali JDS kluba ter mariborskega Sokola. Oprostite, gospoda da si upamo drzno povedati to svoje ponižno mnenje. Tega pač ne bomo storili več takrat, kadar bo predstavljalo ves slovenski narod samo 7 odstotkov demokratov z 20.000 Sokoli vred in še zadnjih zopet precejšnji odstotki le samo na papirju kljub dik-

valutne razmere so sklenili v ekonomsko-financijskem komiteju, da se izvede revizija vse izvozne in uvozne carinske postavke. Zborovanj, za katera vlada v Beogradu veliko zanimanje, se bodo udeležili tudi zastopniki slovenske obrti in industrije.

g GOSPODARSKA KONFERENCA nasledstvenih držav. Dne 5. t. m. se bo vršila na Dunaju predkonferenca nasledstvenih držav. Na omenjeni konferenci bodo določili dnevni red gospodarske skupščine nasledstvenih držav, ki se bo sklicala v teku tega meseca v mestu Portorose.

g ZIVINOREJCEM! Iz župnij, kjer imajo večje število klavne govede na prodaj, naj zaupniki Kmetске zveze to takoj naznanijo tajništvu Kmetске zveze v Mariboru. Neka poštna tvrdka (zadruga) je dobila izvoz in potrebuje že ta teden 600 glav klavne živine.

g CENA živini se je zopet nekoliko dvignila. Vzrok: Iz severnih držav so prišli kupci, ki bodo izvozili več tisoč glav živine. Pri pitanih volih je cena poskočila za 1-2 K pri 1 kg žive teže.

g IZVOZ zaklane živine v Nemčijo. Ker je nemška vlada dovolila uvoz zaklane živine iz Jugoslavije v Nemčijo, je tudi naša vlada dovolila, da se sme zaklana živina uvažati iz Jugoslavije v Nemčijo.

g POMANJKANJE SENA. Ker se je število živine zelo pomnožilo, čuti mnogo kje silno pomanjkanje krme. Nasledek: Visoke cene senu in slami. 100 kg sladkega sena stane že 180-200 K.

g VINSKE CENE v Sloveniji. Stajerska vina se prodajajo liter po 25-30 K, dolenska po 22-25 K liter. Iz zasedenega ozemlja so že začeli u-

važati vina. Cene temu vinu so povprečno 15 K liter. V Mariboru je vinska trgovina zelo živahna, ker prihajajo številni vinski kupci iz Čehoslovaške in Nemčije v naše kraje. V Zagrebu znaša povprečna cena za vino 15-20 K za liter, v Sremu 16-20, v Banatu pa 11-12 K za liter.

g SLADKOR BO CENEJI. Neka angleška veletrgovska družba je ponudila neki zagrebški tvrdki 500 vagonov sladkorja iz Jave in sicer po 38 funtov za 1 tona, kar bi odgovarjalo v našem denarju 21 K. Ponudbo je zagrebška tvrdka odposlala vladi, da jo odobri.

g CENE manufakturi in pohištva padajo. V zadnjem času se opaža, da so začele cene manufakturnemu blagu in pohištva znatno padati, zlasti v Zagrebu in Ljubljani. Kot vzrok se navaja padeč vrednosti avstrijske krome, ki je povzročil, da so se ti predmeti nakupili v Avstriji po zelo nizki ceni.

g KRUSNE CENE v Avstriji. Vlada Avstrije je izdala naredbo, ki stopi v veljavo dne 17. februarja in ki določa, da bo stal hlebček kruha za osebo, kojih letni dohodki znašajo za osebo do 12.000 kron, 8 kron 10 vinarjev, za osebo, kojih letni dohodki znašajo od 12.000 do 100.000 kron bo stal hlebček kruha 15 kron in končno za osebo, kojih letni dohodki znašajo več kakor 100.000 kron, bo pa stal hlebček kruha, težak 1 kilogram 60 kron. V Avstriji bo torej vse prebivalstvo glede letnih dohodkov razdeljeno v tri skupine. Te skupine bodo določene na podlagi priznanja, kakor je uvedeno glede napovedi osebno-dohodniške

skega davka. Naredba tudi določa, da pod strogo kaznijo ne bo smeli nihče dobivati niti deke kruha več, kakor je določeno. Vsem tistim, ki v Jugoslaviji niso zadovoljni, svetujemo, naj se nemudoma izselijo v Avstrijo!

g VREDNOST DENARJA. Vrednost nemške marke je nekoliko poskočila, kajti za 100 nemških mark plačaš 218-228 naših kron. Za 100 lastnih litplačaš 513-515 naših kron, za 100 avstrijskih kron plačaš 24 naših kron, vrednost dolarja je vnovič padla in stane ameriški dolar 135 naših kron in za francoski frank plačaš 9,80 K v našem denarju.

Straža stane za celo leto 120 K, za pol leta 60 K, za četrt leta 30 K, mesečno 12 K. V inozemstvu stane letoletno 150 K. Ne pozabite obnoviti naročilne o pravem času.

ZA DELAVSKE organizacije
Da se poljudni zdravstveni spisi čim bolj razširijo med priprostim narodom in da bi bili zlasti delavskim slojem pristopnejši, je zdravstveni odsek sklenil, da se bo mesečnik „Zdravje“ v bodoče tiskal v izdatno pomnoženi izdaji in da bo večje število izvodov brezplačno pošiljalo delavskim organizacijam, ki naj bi jih delile med svoje člane. Načelstva delavskih organizacij se tem potem vabijo, da sporoče zdravstvenemu odseku število izvodov, ki jih žele brezplačno prejema-

tature raznih Pribičevičev. Tudi takrat ne bomo več govorili o teh več, ko ne bode plačevalo 93 odstotkov slovenskega ljudstva davkov, od katerih dobiva gledališče državno podporo. Dokler pa ni in ne bo tako, pa že dovolite, da ugovarjamo najodločneje, da bi se nam igrale v gledališču pri predstavah v pričo ravnateljstva sokolske koračnice, a tudi brez ravnateljstva. „Sokolsko“ rezanje kit in igranje sokolske koračnice, menda to ni v kakšnem sorodstvu? Ravnateljstvo gledališča, mora poučiti glasbeno vodstvo v tem temeljito, če že samo ni toliko razsodno. Saj imamo že itak brez sokolske koračnice raznih njegovih plitvih valčkov in koračnic dovolj. To so reči, ki jih zvižgajo fantini na cestah, v hram, kjer naj bi bila doma umetnost, pa ne spadajo nikdar. Če pa gledališče ni več narodno in so ga vzele v zakup le gotove družbe, tedaj pa prosimo, da nam to povejte. Nič več se ne bomo prikazali potem med

vami in ne bomo delali črnih pik k vašemu početju. Samo recite nam to, in besedi bo konec. Dokler pa temu ni, in ne bo tako, vedite, da je vaša častna dolžnost, ustrezati in služiti edino namenu, za katerega ste postavljeni. Smo in ostanemo si prijatelji, samo držite se strogo določenega pravca, ter se ne dajte zavajati trenutnemu razpoloženju, pa naj bo to razpoloženje v osebni, družbi ali publiki. Ne kradite resnosti in dostojnosti ne sebi ne umetnosti, ne zavajajte ne sebe ne umetnosti na ulico in v politično blato.

To je beseda, ki smo jo povedali vseskozi v dobri in prijateljski volji. Smatramo gledališče za kulturno last vsega naroda in za javno zadevo, govorili smo za to tudi javnosti, ne morebiti da rabimo kakšnih pojasnil in opravičb. Zdaj pa, gospodje, če vam je res za stvar — in v to mi še trdno verujemo — pojdite in storite!

MALA NAZNANILA

DRUŠTVENO:
Rogatec. Podružnica S.P.D. v Rogatecu priredi v nedeljo, 13. februarja občini zbor pri Francu Ogrizek, Sv. Križ pri Rog. Slatini, ob 3. uri popoldne. Člani se vljudno vabijo, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora.

Kamnica pri Mariboru. Ne- deljo, dne 6. februarja 1921 se vrši v gostilni Vogrinice dobrovoljni pustni venček. Začetek ob 15. uri. Vstopnina 10 K. Vabila so že odposlana, ako kateri ni dobil vabila, naj se zgleda pri predprodaji vstopnic. Predprodaja vstopnic v trafiki Ortner, Vodnikov trg, pekarna Robaus in brivnica Ulčar. 75

Strnišče pri Ptuj. Jugoslov. Matica priredi v nedeljo, dne 6. februarja t. l. ob 18. uri s sodelovanjem ruskih beguncev Wranglove armade zanimivo veselico, na katero so najljudneje vabljeni iz cele okolice vsi Slovenci, prijatelji Maticе in naših neodrešenih krajev. Na dnevnem redu so zelo zanimive točke, kakor: zbor donskih kozakov, petje krimskih kozakov, petje krimskih kadetov, ukrajinski narodni ples, kavkaški narodni ples itd.

RAZNA:
Perilo za pranje se vzame na dom. Škerbine, Strossmajerjeva ulica 3, Maribor. 69

PRODA SE:
Dva vagona zdravih jabolk-mošaneč na prodaj v Mariboru, Koroška cesta 8. 66

Valjični mlin na stalni vodi, en par konj z vprego in vozom, kompletno se prodaja. Vprašati je pri F. Riegler, Pragersko. 68

Malo posestvo na prodaj. Zerkovska cesta 73 v Pobrežju pri Mariboru. 73

Voz (gare) se prodaja. Studenci pri Mariboru, Ciril-Metodova ulica 14. 74

Posestvo, ki meri 30 oralov, lov, obstoječe iz 12 oralov gozda, drugo njive in travniki, 2 zidani hiši z velikim gospodarskim poslopjem, vse v dobrem stanju, sredi vasi, eno uro od železniške postaje Rače pri Mariboru, se prodaja. Naslov pove upravništvo lista. 71

SLUŽBE:
Viničarja sprejme takoj Reiserjevo oskrbništvu Pekre pri Marib. 2-2 64

Komptoristinja samostalna stalna strojepisna, popolnoma večča hrvatskega, slovenskega in nemškega jezika, ter pisanja na stroju, z 5 letno prakso, išče službe. Naslov v upravi. 1-2 72

NAZNANILO!

Čast mi je vljudno naznaniti, da sem s 1. febr. 1921 začel točiti
Götz-ovo marčno pivo mirovne kakovosti. — — Z odličnim spoštovanjem
S. Tröstner,
restavrater pivovarne Tomaža Götz v Mariboru. 67

NAZNANILO!

Podpisani vljudno javljam cenj. občinstvu Maribora in okolice, otvoritev največje, prvovredne, novourejene restavracije na Grajskem trgu št. 4, katero otvorim dne 2. februarja pod imenom

„GRAJSKA KLET“

Restavracijo bom vodil osebno ter sem isto kljub težavnemu času vzorno uredil ter okusno opremil, posebno s krasnimi ložami, katere bodo nudile cenj. obiskovalcem dovoljno udobnost.

Postregel bom cenj. gostom s prav izbornim vinom iz najboljših jeruzalemskih, ljutomerskih in turškoverskih vinogradov. Ob enem sem poskrbel izborno kuhinjo z toplimi in mrzlimi jedili ter vzorno postrežbo.

Za mnogobrojni obisk in naklonjenost cenj. občinstva se priporočam in beležim z velespoštovanjem Gjurjo pl. Valjak.

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

KOROŠKA CESTA **TELEFON ŠT. 113** **KOROŠKA CESTA**

priporočam raznovrstni papir, kakor kancelijski fini in srednje fini, konceptni, strojepisni pivnik, risalni papir, najraznovrstnejše

mapice v vsaki množini, kuverte, razne zvezke za srednje in ljudske šole, sploh vse pisarniške potreščine po najnižjih cenah



Zadružna banka podružnica Maribor

Gospodska ulica 20 (Pirchanova hiša)
Posluje v vseh bančnih strokah - Stranke sprejema dnevno ob urad. urah

Centrala SPLIT	Podružnice Maribor, Zagreb, Novi Sad Afilijacija: 3-4† Zadružna banka Rijeka, Zadružna štedionica Trst	Centrala SPLIT
Bankovni oddelek: Bavi se z vsemi bančnimi posli. Ob vlja izplačila na vsa tuzemska in inostranska tržišča pod najugodnejšimi pogoji. Blagovni oddetek: Kupuje in prodaje na veliko vse domače in prekomorske proi vode. Menjalnica: Kupuje in prodaje tuje valute, devize in čeke ter vse vrste domačih in tujih papirjev. Vlog: Sprejema denar na vložni žir in t. kočje račune ter jih obrestuje pod na boljšimi pogoji. Vloge na knjižice obrestuje s 4 1/2 % netto.		

≈ ≈ Osnovna glavnica 50 milijonov kron ≈ ≈

PLANINSKI PLES Pustno soboto, 5. februarja 1921 pri Götzu v Mariboru
Vojaška godba, šramelj - Vstopnina za nečlane 40 K, za člane 30 K
Začetek ob 8. uri zvečer z nastopom skupin - Obleka planinska, promenadna ali narodna noša - „Moderni“ plesi izvzeti